

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Lokális és globális kulturális folyamatok. Fogalmak, terminológia

Egyetemi tanév 2025

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia
1.4. Szakterület	Kultúratudomány
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Kultúra és társadalom a hagyomány és modernitás között
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Lokális és globális kulturális folyamatok. Fogalmak, terminológia			A tantárgy kódja	LMM1175
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Szikszai Mária				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Szikszai Mária				
2.4. Tanulmányi év	I	2.5. Félév	I	2.6. Értékelés módja	V
				2.7. Tantárgy típusa	Kö

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2	1	3.3 gyakorlati óra	3
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	42
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					46
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					50
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					126
3.8. A félév összóraszám					182

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.9. Kreditszám	7
-----------------	---

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

kon	C.1. A humán- és társadalomtudományok ismeretanyagának interdiszciplináris felhasználása és alkalmazása C1.3. Humán- vagy társadalomtudományok fogalmainak és módszereinek használata egy kulturális-társadalmi jelenség leírásában, vizsgálatában C5.2: különböző típusú beszédmodok értelmezése a diskurzusanálízis fogalmainak és módszertanának segítségével
Sza	
Tran	CT1: A szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése/megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása).

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ism	<p>A1.</p> <ul style="list-style-type: none"> A hallgató ismeri az etnológia és a kulturális antropológia terminológiáját, és azt képes alkalmazni kulturális és társadalmi elemzésekben, szövegalkotásban és szóbeli kommunikációban; <p>A2.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kulturális és társadalomtörténet, valamint a kulturális jelenségek történelmi-társadalmi kontextusba helyezése;
Kép	<p>B.1</p> <ul style="list-style-type: none"> A hallgató megérti a kultúra és a társadalom alapvető folyamatait, és tömören, a különböző kontextusokhoz (tudományos, kulturális, tudománynépszerűsítő, helyi közigazgatási) igazodva képes kifejezni magát szóban és írásban; <p>B2</p> <ul style="list-style-type: none"> A hallgató képes terminológiai adatbázisokat létrehozni, kreatív ötleteket kidolgozni és innovatív technikákat fejleszteni szakterületén.
Felel	<p>C</p> <ul style="list-style-type: none"> A hallgató kreatív ötleteket és innovatív technikákat fejleszt szakterületén; A hallgató felelősséget vállal munkájának eredményéért;

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy általános célkitűzései: a korábban elsajátított elméleti fogalmi keret mentén megvizsgáljuk azt, hogy milyen szerep jut a posztmodern korban a tradicionális társadalmaknak, illetve hogy hogyan működik a hagyomány a nem hagyományosnak tekintett társadalmakban, és milyen szerepet szánunk neki.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tantárgy célja, hogy részletesen megvizsgálja a különböző társadalmak hagyományaikhoz való viszonyát, beleértve a hagyományok átalakulását, konfliktusait és egymásra gyakorolt hatásait. Külön figyelmet fordít arra, hogy a hagyományok miként alakítják a társadalmak közötti interakciókat és milyen szerepet játszanak a kulturális törésvonalak kialakulásában. A kurzus keretében elemzésre kerülnek azok a kérdések, hogy létezhet-e tradíció nélküli társadalom, illetve hogyan formálja a hagyományokhoz való visszatérés a posztmodern társadalmak identitását. Az elemzések során felhasználjuk a „történelem vége” koncepciót övező nemzetközi vitákat, valamint azokat az elméleteket, amelyek a hagyományok újraértelmezésére és megőrzésére irányulnak a globalizáció és a posztmodern időszak kontextusában.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. Lokális kultúrák és a hagyomány fogalma. Alapfogalmak</p> <p>A lokális kultúrák és a hagyomány fogalmának értelmezése különböző elméleti megközelítések alapján. A hagyomány fennmaradásának, átörökítésének és változásának folyamatai. A</p>	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

<p>hagyomány és normativitás szerepe a kulturális identitás kialakításában és fenntartásában.</p> <p>Shils, Edward: A hagyomány. Bevezetés. In: Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): <i>Hagyomány és hagyományalkotás</i>. Budapest: MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1987. 15-66.</p> <p>Nyíri Kristóf: A hagyomány fogalma. <i>Magyar Tudomány</i> 1994/8, 969-980.</p>		
<p>2. Hagyománytermelés és hagyományteremtés a 18–19. század fordulóján. A kitalált hagyomány.</p> <p>A politikai és társadalmi változások hatása a hagyományok kialakulására és intézményesítésére. Az emlékművek, nyilvános ceremóniák és nemzeti szimbólumok szerepe a kulturális és politikai identitás megteremtésében.</p> <p>Kulcsszavak: politikai és szociális hagyományok, nyilvános ceremóniák, emlékművek, nemzeti jelkép, kitalált hagyomány</p> <p>Hobsbawn, Erik: <i>Tömeges hagyománytermelés: Európa 1870-1914</i>. In: Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): <i>Hagyomány és hagyományalkotás</i>. Budapest: MTA Néprajzi Kutató Csoport, 1987. 127-197.</p> <p>Kovács Ákos: <i>A kitalált hagyomány</i>. Kaligramm, Pozsony, 2006.</p> <p>Szabó Orsolya: <i>Hagyományalkotás egy mátrai szlovák faluban</i>. Kisebbségkutatás 9. évf. 2000. 4. szám. link</p>	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
<p>3. A történelem vége után: a Nagy Szétbomlás és a Nagy Újjáépítés.</p> <p>Kulcsszavak: a történelem vége, kulturális átalakulás, városiasodás, társadalmi tőke, erkölcsi individualizmus, kooperatív viselkedés</p> <p>Fukuyama, Francis: <i>The End of History and the Last Man</i>. Free Press, 1992.</p> <p>Francis Fukuyama: <i>A Nagy Szétbomlás. Az emberi természet és a társadalmi rend újjászervezése</i>. Európa Könyvkiadó, Budapest, 2000</p> <p>Edward Shils: <i>A hagyomány stabilitása és a változás formái</i>. Caffe Babel 19. szám. 1996. 97-111.</p>	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
<p>4. A hagyomány szerepe a civilizációk összecsapásában</p> <p>A hagyományok szerepe a globális politikai és kulturális konfliktusokban. A világrend, a média és a kommunikációs technológiák hatása a hagyományok megőrzésére és átalakulására.</p> <p>Kulcsszavak: világrend, demográfia, mag-államok, individualizmus, média, globális kommunikáció, egyetemes civilizáció</p> <p>Huntington, Samuel P.: <i>A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása</i>. Európa Könyvkiadó, 2005.</p> <p>Lyotard, J-F.: <i>A posztmodern állapot</i>. In: J. Habermas—J-F. Lyotard—R. Rorty: <i>A posztmodern állapot</i>. Budapest: Századvég-Gond. 7-145.</p>	Frontális bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
<p>5. Tekintélyelvűség formái és szerepe a társadalomban</p>	Kutatási beszámoló, bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	

<p>A tekintélyelvű rendszerek működési mechanizmusai a politikai, családi és intézményi struktúrákban. A tekintélyelvűség és a társadalmi normák összefüggései különböző társadalmi modellekben.</p> <p>Kulcsszavak: tekintélyelvű állam, tekintélyelvű családi rendszerek, tekintélyelvűség szerepe a politikában, tekintélyelvűség az intézmények működésében</p>		
<p>6. A lokális kultúrák önzonossági elképzelései. Hagyományőrzés, kulturális örökségvédelem folyamatai és szerepe</p> <p>A lokális kultúrák identitásképző mechanizmusainak vizsgálata, különös tekintettel a hagyományőrzés és kulturális örökségvédelem szerepére. Az örökségvédelem intézményesített formái, valamint ezek hatása a közösségi önzonosság megőrzésére és a kulturális kontinuitás fenntartására. A folyamatok elemzése során figyelembe vesszük a helyi közösségek autonómiáját és a globális kihívásokkal szembeni stratégiákat.</p> <p>Kulcsszavak: identitásképzés, hagyományőrzés, helyi közösségek</p>	Kutatási beszámoló, bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
<p>7. Lokális kultúrák és a globalizációhoz való viszonyulásuk. Esettanulmányok</p> <p>A helyi kultúrák megőrzése és átalakulása a globalizáció időszakában. Esettanulmányok bemutatása a lokális és globális kölcsönhatások példáin keresztül, különös tekintettel a kulturális identitás megőrzésére és átalakulására.</p> <p>Kulcsszavak: globális kihívások, kulturális identitás, kölcsönhatások</p>	Kutatási beszámoló, bemutatás, problémafelvetés, megbeszélés	
<p>Könyvészet lásd minden témánál</p>		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>Gyakorlati óra Témák:</p> <ol style="list-style-type: none">1. A lokális kultúrák önzonossági elképzelései. Hagyományőrzés, kulturális örökségvédelem folyamatai és szerepe.2. A tekintélyelvűség. Fogalom, megjelenési formák és funkciók3. Lokális kultúrák és a globalizációhoz való viszonyulásuk <p>A megadott három témából saját kutatáson alapuló 15 perces kutatási beszámoló (ppt) elkészítése. Megfigyelés, interjúk, szakirodalom használata.</p> <p>Az a hallgató, aki nem mutatta be a munkáját, írásban, témánként elkészít egy-egy 7 oldalas bemutató anyagot legkésőbb a félév utolsó oktatási napjáig.</p> <p>A gyakorlati munka teljesítése (megfelelő részvétel és a bemutatás) 100%-ban kötelező.</p> <p>Szakirodalom</p>		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban van a más egyetemek/szakok hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Szeminárium	A fogalmak megfelelő elsajátítása, a kutatási munka megtervezése, a kutatás önálló végrehajtása.	Félév közben elvégzett munka és a kutatási teljesítmény értékelése	50%
10.5 Gyakorlati óra	A kijelölt kutatási témák szakszerű bemutatása, aktív részvétel a vitákon.	Félév közben elvégzett munka és a kutatási teljesítmény értékelése	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

Minimális elvárások:

- Az alapfogalmak elsajátítása
- A nagy folyamatok önálló bemutatásának és értékelésének a képessége
- A szemináriumi feladatok és a határidős feladatok maradéktalan teljesítése

A dolgozatok, bemutatók stb. szigorú követelménye a filológiai pontosság, helyes idézés és helyesírás. A plagizálás nem elfogadott. A sikertelen vizsga esetén a következő vizsgára csak abban az esetben jelentkezhet a hallgató, ha újra elkészítette a kifogásolt dolgozatot.

Aki elmulasztotta az előírt feladata teljesítését, írásbeli vizsgán számot ad az órák témáinak ismeretéről.

Az AI használata a jelen tantárgy keretében

1. Az AI (pl. ChatGPT) használata a jelen tantárgy keretében elfogadott, feltételekkel. Használatát a hallgatók meg kell tanulják, ez egy fontos képesség.
2. A hallgatónak ismernie kell az AI korlátait, és nem fogadhat el ellenőrzés nélkül információkat. Az AI által nyújtott információkat ellenőrizni kell más forrásokból is.
3. A hallgató felel a felhasznált információk helyességéért.
4. Az AI egy eszköz, nem forrás. Nem bibliográfiaként kell rá hivatkozni, hanem eszközként.
5. A hallgató köteles minden munkája végén feltüntetni azt, hogy a munkája során mely fázisokban és mire használta az AI-t.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2024. 12. 19.

Előadás felelőse:
Szikszai Mária

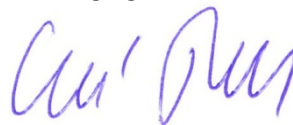

Szeminárium felelőse:
Szikszai Mária

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.02.10.

Intézetigazgató:

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása